

Curtea Supremă de Justiție

D E C I Z I E

27 februarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători – Nadejda Toma, Constantin Alerguș, Anatolie Țurcan, Elena Cobzac,

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de avocatul Eni Artiom în numele inculpatului Prodaus Petru, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 septembrie 2017, în cauza penală în privința lui

Prodaus Petru XXXXX, născut la XXXXX, domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

- 1. 28.03.2016 – 12.04.2017 (prima instanță);*
- 2. 13.06.2017 – 27.09.2017 (instanța de apel);*
- 3. 05.12.2017 – 27.02.2018 (instanța de recurs).*

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești, sediul central din 12 aprilie 2017, Prodaus Petru a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, la 4 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Potrivit art. 90 Cod penal, executarea pedepsei a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 3 ani, cu obligarea lui Prodaus Petru să nu-și schimbe domiciliul fără consimțământul organului de probațiune și să nu frecventeze în perioada de probațiune baruri, discotecă, cluburi de noapte și cluburi de jocuri de noroc.

Prin aceeași sentință, Boenciuc Andrei a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, în privința căruia nu a fost declarat recurs ordinar.

2. Potrivit sentinței s-a stabilit că inculpatul Boenciuc Andrei, la 27 septembrie 2015, aproximativ între orele 02:00 - 03:00, se afla în s. Caracui, r-nul Hîncești, în incinta localului „Disco-Bar”, ce aparține Î.I. „Strelciuc Alexandru”, împreună cu inculpatul Prodaus Petru, fiind în stare de ebrietate alcoolică, din intenții huliganice, fără motiv, au încălcat grosolan ordinea publică, cu obrăznicie deosebită, s-au exprimat cu cuvinte necenzurate în privința lui Scripnic Petru și intenționat i-au aplicat acestuia multiple lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului, astfel cauzându-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 326-D din 20.10.2015, vătămări corporale neînsemnate.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia în partea stabilirii pedepsei inculpaților, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Boenciuc Andrei și Prodaus Petru, în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, să le fie stabilită pedeapsa sub formă de închisoare,

pe un termen de 4 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, în privința fiecăruia.

În motivarea cererii depuse, apelantul a invocat următoarele:

- inculpații Prodaus Petru și Boenciuc Andrei nu și-au recunoscut vina în comiterea infracțiunilor incriminate, pentru săvârșirea cărora este posibilă stabilirea pedepsei privative de libertate;

- la individualizarea pedepsei, prima instanță a aplicat neîntemeiat prevederile art. 90 Cod penal, fără a indica motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei;

- modalitatea de executare a pedepsei, stabilită în privința inculpaților, nu va duce la atingerea scopurilor pedepsei penale.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 septembrie 2017, pronunțată integral la 25 octombrie 2017, a fost admis apelul declarat, casată parțial sentința, în partea stabilirii pedepsei și pronunțată o nouă hotărâre în partea respectivă, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Boenciuc Andrei și Prodaus Petru, recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, le-a fost stabilită pedeapsa sub formă de închisoare, pe un termen de 4 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, în privința fiecăruia.

4.1. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a constatat că prima instanță, la rândul său, corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a concluzionat că inculpații au săvârșit infracțiunea prevăzută la art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, împrejurările constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală fiind corect apreciate, cu respectarea prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, prin aprecierea probelor din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Reieșind din considerentul că sentința a fost atacată în latura stabilirii pedepsei, apreciind operațiunea individualizării pedepsei, efectuată de către prima instanță, instanța de apel a apreciat temeinicia argumentelor invocate de apelant și a considerat că prima instanță priplit a statuat asupra dispunerii suspendării condiționate a executării pedepselor stabilite inculpaților.

Instanța de apel a reținut că, potrivit prevederilor art. 75 Cod penal, prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele stabilite de lege de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte.

Instanța de apel a menționat că legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Totodată, instanța de apel a mai menționat că pedeapsa stabilită făptuitorului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată corect, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, prevăzute de art. 61 Cod penal, în strictă

conformitate cu dispozițiile Părții generale a Codului penal și în limitele fixate în Partea specială.

Potrivit art. 16 alin. (3) Cod penal, infracțiunea imputată inculpaților s-a atribuit la categoria infracțiunilor mai puțin grave, iar ca circumstanțe agravantă în privința inculpaților instanța de apel a reținut săvârșirea infracțiunii prin orice formă de participatie, circumstanță prevăzută de art. 77 alin. (1) lit. c) Cod penal.

Astfel, având în vedere circumstanțele cauzei, principiile generale de aplicare a pedepsei, stabilite de art. 61 alin. (2) Cod penal, reieșind din gravitatea infracțiunii, care potrivit art. 16 alin. (3) Cod penal este una mai puțin gravă, de limitele pedepsei prevăzute de articolul respectiv, de personalitatea inculpaților, care deși nu au antecedente penale, totuși vina în privința comiterii infracțiunii nu au recunoscut-o și întrucât la materialele cauzei nu există probe care ar atesta că o pedeapsă privativă de libertate nu ar duce la corectarea inculpaților, instanța de apel a conchis de a stabili inculpaților pedeapsa sub formă de închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, or circumstanțele constatate, și anume comiterea prin participatie a unei infracțiuni într-un loc public, din intenții huliganice, lipsa de cooperare cu instanța de judecată în vederea elucidării circumstanțelor cauzei, faptul că inculpații nu au conștientizat caracterul criminal al acțiunilor lor, nu și-au recunoscut vina, lipsa căinței sincere, săvârșirea infracțiunii în prezența unei circumstanțe agravante și lipsa circumstanțelor atenuante au convins instanța de apel că reeducarea și corectarea inculpaților Boenciuc Andrei și Prodaus Petru este posibilă, echitabilă și rațională cu izolarea lor de societate, fără aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Eni Artiom în numele inculpatului Prodaus Petru, depus la 24 noiembrie 2017, care în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 10), 16) Cod de procedură penală, și anume că *s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale și norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție*, solicită casarea acesteia, cu menținerea sentinței.

În motivarea cererii depuse, recurentul invocă următoarele:

- instanța de apel nu a ținut cont de explicațiile enunțate în pct. 7 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 8 din 11.11.2013 cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale;

- la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de apel nu a ținut cont de circumstanțele care atenuază răspunderea penală, or inculpatul Prodaus Petru nu are antecedente penale, a comis pentru prima oară o infracțiune mai puțin gravă, se caracterizează pozitiv, nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru;

- sancționarea inculpatului Prodaus Petru, cu excluderea măsurilor non-privative de libertate aplicate la o etapă anterioară a procesului penal, pentru faptul că inculpatul și-a exercitat unele drepturi procesuale și a beneficiat de anumite garanții oferite de legea procesuală, este incompatibilă cu rigorile dreptului la un proces echitabil, prevăzut de art. 6 CEDO;

- pedeapsa maximă prevăzută la articolul corespunzător din partea specială a Codului penal se poate aplica doar în cazul în care există circumstanțe agravante.

Astfel, recurentul consideră că prima instanță și-a motivat concluzia cu privire la aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal în privința inculpatului Prodaus Petru, motiv din care solicită menținerea sentinței.

6. Pe cauză a fost depusă referință de către procuror, care se pronunță pentru inadmisibilitatea recursului ordinar declarat, ca fiind vădit neîntemeiat.

Procurorul menționează că pedeapsa stabilită inculpatului de către instanța de apel a fost individualizată în dependență de circumstanțele atenuante și agravante prevăzute la art. 76-77 Cod penal, cu luarea în considerație a efectelor acestora, prevăzute de art. 78 Cod penal.

7. Judecând recursul ordinar, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art. art. 426, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să-l admită, cu casarea parțială a hotărârilor judecătorești adoptate în cauză și, prin extindere cu privire la persoanele în privința cărora nu s-a declarat recurs sau la care acesta nu se referă, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, dacă nu se agravează situația condamnaților,

În sensul celor enunțate, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei sau mai multor erori de drept care au dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată verificându-se dacă legea s-a aplicat corect în raport cu circumstanțele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste circumstanțe au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Colegiul penal lărgit constată că inculpații au fost învinuiți în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal – huliganismul, adică *acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, care prin conținutul lor se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, săvârșite de două persoane.*

Reieșind din învinuirea adusă inculpaților și faptul că aceștia au fost condamnați conform învinuirii date, iar vinovăția inculpaților nu a constituit obiect de contestare în instanța de apel și, în mod corespunzător, soluția de condamnare a fost menținută de către instanța de apel, aceasta urma să dea apreciere corespunzătoare prevederilor art. 77 alin. (2) Cod penal, potrivit cărora *„dacă circumstanțele menționate la alin. (1) sânt prevăzute la articolele corespunzătoare din Partea specială a prezentului cod în calitate de semne ale acestor componente de infracțiuni, ele nu pot fi concomitent considerate drept circumstanțe agravante.”*

Astfel, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel, efectuând operațiunea de individualizare a pedepsei ce urma a fi stabilită inculpaților, pripit a reținut ca circumstanță agravantă *săvârșirea infracțiunii prin orice formă de participatie*, circumstanță prevăzută de art. 77 alin. (1) lit. c) Cod penal, or aceasta constituie semn calificativ al componenței de infracțiune în cauză și, în conformitate cu prevederile art. 77 alin. (2) Cod penal, nu mai putea fi reținută întru agravarea răspunderii inculpaților. Totodată, Colegiul penal lărgit constată

săvârșirea infracțiunii prin orice formă de participatie a fost reținută drept circumstanță atenuantă și prin sentință.

Din motivele nominalizate, Colegiul penal lărgit consideră că hotărârile judecătorești adoptate în cauză urmează a fi desființată în partea stabilirii pedepsei, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri în partea dată, prin extindere și în privința inculpatului Boenciuc Andrei, or eroarea depistată a fost admisă și în privința acestuia.

Astfel, la stabilirea categoriei și termenului de pedeapsă, în conformitate cu prevederile art. 75 alin. (1) Cod penal, Colegiul penal lărgit ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite - care potrivit art. 16 alin. (3) Cod penal face parte din categoria celor mai puțin grave, de personalitatea inculpaților, care nu au fost anterior condamnați, nu au recunoscut vina în comiterea infracțiunii, nu au manifestat căință sinceră, de circumstanțele comiterii infracțiunii – care a fost săvârșită într-un loc public și prin participatie simplă.

Colegiul penal lărgit apreciază critic argumentele recurentului, prin care se susține că în privința inculpatului Prodaus Petru urmează a fi reținute circumstanțe atenuante, și anume că acesta nu are antecedente penale și că a comis pentru prima oară o infracțiune mai puțin gravă și, or circumstanțele nominalizate urmează a fi reținute în privința oricărei persoane care nu se află în conflict cu legea penală, situație care nu poate fi raportată la cea a inculpatului Prodaus Petru.

Totodată, Colegiul penal lărgit se află în imposibilitate de a aprecia drept circumstanță atenuantă faptul că inculpatul Prodaus Petru nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru, după cum invocă recurentul, or acest fapt nu constituie o excepție, ci o normalitate socială și nu justifică stabilirea față de inculpat a unei pedepse mai blânde. Suplimentar, Colegiul penal lărgit nu poate reține drept circumstanță atenuantă caracterizarea pozitivă a inculpatului Prodaus Petru, după cum invocă recurentul, or în acest sens nu au fost administrate careva probe.

Colegiul penal lărgit reține că sancțiunea art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, la momentul săvârșirii infracțiunii – 27 septembrie 2015, prevedea pedepse alternative – amendă în mărime de la 400 la 1000 unități convenționale sau închisoare de până la 5 ani. Reieșind din circumstanțele anterior reținute, în particular din lipsa în cauză a careva circumstanțe atenuante, Colegiul penal consideră oportună stabilirea față de inculpați a pedepsei sub formă de închisoare, pe un termen de 3 ani, în privința fiecăruia, care în opinia Colegiului penal lărgit este una echitabilă și corespunzătoare gravității infracțiunii săvârșite, precum și urmărilor rezultate din comiterea acesteia, fiind raportată pe deplin la circumstanțele cauzei și personalitatea inculpaților.

Referitor la modalitatea de executare a pedepsei, și anume la posibilitatea aplicării față de inculpați a prevederilor art. 90 Cod penal, Colegiul penal reține că instituția suspendării condiționate a executării pedepsei nu instituie un drept al inculpatului de a beneficia de aplicarea acesteia, **ci oferă instanței de judecată un instrument alternativ în alegerea modalității de executare a pedepsei în privința inculpatului.**

Această statuare reiese din modalitatea normativă de expunere a prevederilor art. 90 alin. (1) Cod penal, potrivit căroră *“dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel*

mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numai deocârm în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă”.

Reieșind din **facultativitatea** aplicării instituției suspendării condiționate a executării pedepsei, apreciind circumstanțele legate de persoana celor vinovați, anterior menționate și faptul că circumstanțele atenuante nu pot justifica soluția aplicării prevederilor art. 90 Cod penal, **deoarece ar însemna că aceleași situații i se acordă o dublă valență juridică, iar în cauză generalmente nu au fost reținute circumstanțe atenuante**, Colegiul penal lărgit consideră că Prodaus Petru și Boenciuc Andrei urmează să execute pedeapsa în mod real, fără aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal. În opinia Colegiului penal, modalitatea reală de executare a pedepsei stabilite lui Prodaus Petru și Boenciuc Andrei este aptă de a impune atingerea scopurilor stabilite de lege, și anume de restabilire a echității sociale, de reeducare a condamnaților și de prevenire a săvârșii de noi infracțiuni atât din partea acestora, cât și a altor persoane.

Colegiul penal lărgit specifică că în speță sunt respectate exigențele art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, care vizează neagravarea situației condamnaților, urmând a fi diferențiată noțiunea de individualizare a pedepsei de noțiunea de individualizare a executării pedepsei. Astfel, prin actul de individualizare a executării pedepsei cu suspendarea executării acesteia, instanța pune pe cel condamnat în situația de „condamnat cu executarea pedepsei condiționat suspendată”.

În acest mod, suspendarea condiționată a executării pedepsei se arată a fi o problemă privind executarea pedepsei, dat fiind faptul că obiectul suspendării este executarea pedepsei. Astfel, se suspendă executarea pedepsei și nu aplicarea acesteia.

Din considerentele menționate, Colegiul penal lărgit consideră că excluderea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal, în raport cu soluția prevăzută la art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, nu poate fi considerată o agravare a situației inculpaților. Ca agravare a situației inculpatului se subînțeleg situațiile de schimbare a soluției din achitare în condamnare, de încadrare juridică la o infracțiune mai gravă sau un alt alineat nou, literă, de înlocuire a sancțiunii, cum ar fi a măsurii educative în pedeapsa prevăzută de sancțiune, din amendă în închisoare, prin mărirea cuantumului aceleiași pedepse ori adăugarea la pedeapsa principală a pedepsei complementare, de aplicare a unor măsuri de siguranță la care persoana nu fusese inițial condamnată, de reținere în recurs a stării de recidivă, a concursului de infracțiuni în loc de infracțiune continuă, situații de învinuire care esențial, după circumstanțe reale, diferă de cea de la început ori orice altă modificare a învinuirii (imputarea altor acțiuni în locul celor imputate anterior, imputarea infracțiunii care diferă de cea imputată după obiectul atentat, caracterul faptei și acțiunii), care afectează dreptul inculpatului la apărare, situații care nu se regăsesc în cauza deferită prezentei judecări.

Reieșind din considerentele enunțate, Colegiul penal lărgit le va stabili lui Prodaus Petru și Boenciuc Andrei pedeapsa sub formă de închisoare, pe un termen de 3 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, în privința fiecăruia, în conformitate cu prevederile art. 72 alin. (3) Cod penal.

8. În conformitate cu art. 338, 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Eni Artiom în numele inculpatului Prodaus Petru, casează parțial sentința Judecătorei Hîncești, sediul central din 12 aprilie 2017 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 septembrie 2017, în partea stabilirii pedepsei și, **prin extindere în privința lui Boenciuc Andrei XXXXX**, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre în partea dată, prin care lui **Prodaus Petru XXXXX** și lui **Boenciuc Andrei XXXXX**, recunoscute vinovați în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, li se stabilește pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 3 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, în privința fiecăruia.

În rest, se mențin dispozițiile hotărârilor judecătorești adoptate în cauză.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 22 martie 2018.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Nadejda Toma

Constantin Alerguș

Anatolie Țurcan

Elena Cobzac